

คำว่า “พอเพียง” นั้นเป็นคำศัพท์ที่เกิดขึ้นมานานแล้วสมัยครั้งพุทธกาลและปรากฏอยู่ในหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาที่เรียกว่า “สัปปุริสธรรม 7” (การรู้จักพอประมาณ)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้อย่างไร

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้อย่างไร เป็นคำถามที่ผู้บริหารระดับสูงและนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งคำว่า “พอเพียง” นั้นเป็นคำศัพท์ที่เกิดขึ้นมานานแล้วสมัยครั้งพุทธกาลและปรากฏอยู่ในหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาที่เรียกว่า “สัปปุริสธรรม 7” (การรู้จักพอประมาณ) ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข ดังนั้นเศรษฐกิจพอเพียงจึงไม่ใช่ข้อเสียเปรียบ ไม่ใช่เล้าไก่ ไม่ใช่การทอผ้าไหม แต่เป็นทางสายกลางที่มีใช้สุดขีดด้านใดด้านหนึ่งและสอดคล้องกับภูมิสังคมในแต่ละบริบทที่แตกต่างกันไป

การที่จะน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ผู้ที่จะนำมาใช้ต้องเข้าใจ “เงื่อนไขความรู้” (Set of Knowledge) และเงื่อนไขคุณธรรม (Ethical Qualification) ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความพอเพียง

เงื่อนไขความรู้ (Set of Knowledge) ประกอบด้วย

1) ความรอบรู้ คือ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน โดยครอบคลุม เนื้อหาของเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่างๆ

2) ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่างๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันประกอบการวางแผน ก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน

3) ความระมัดระวัง คือ ความมีสติในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาการต่างๆ เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติ เพราะในความเป็นจริงแล้ว สถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการนำความรอบรู้รอบคอบมาใช้จึงต้องอาศัยความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างพร้อมเพรียงกันไปด้วย

เงื่อนไขคุณธรรม (Ethical Qualification) ที่จะต้องเสริมสร้างใน 2 ด้านได้แก่

1) ด้านจิตใจและปัญญา โดยเน้นความรู้คู่คุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรอบรู้ที่เหมาะสม

2) ด้านการกระทำหรือแนวทางการดำเนินชีวิต โดยเน้นความอดทน ความเพียร สติปัญญาและความรอบคอบ ซึ่งก็เป็นเงื่อนไขจำเป็นที่ต้องเกิดขึ้นพร้อมกันโดยหากขาดหลักการใดหลักการหนึ่งก็ไม่ได้เช่นกัน